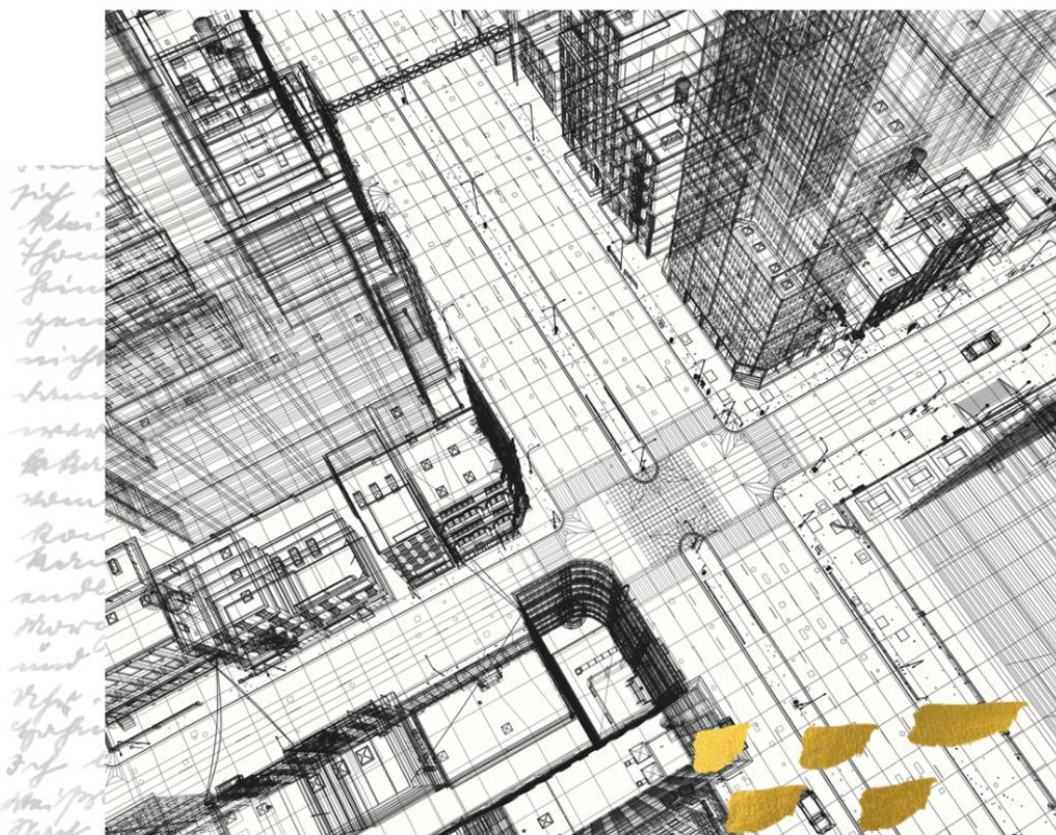

TRANSPARENȚA BUGETELOR DE MUNICIPII

REPUBLICA FUNKY

Lucrăm împreună pentru o Europă
verde, competitivă și incluzivă.

Proiect derulat de:

Cuprins

- Cuprins
- Sumar
- Introducere
- Adoptarea bugetelor – oportunitate de implicare a cetățenilor
  - Ce ar însemna bugete locale deschise?
  - Ce se întâmplă la adoptarea bugetelor locale
- Standarde și obligații legale în aprobarea bugetelor locale
- Ce s-a întâmplat în realitate
  - Publicarea proiectelor de buget local
  - Timpul scurs între publicarea și adoptarea proiectelor de buget
  - Cât de deschise sunt municipiile – top 2021
- Studii de caz în profunzime – the good, the bad, the ugly
  - Municipii care au încercat să bugeteze pe limba cetățeanului
    - Cea mai bună interactivitate – prezentare și implicare a cetățenilor în proiectul de buget al municipiului Odorheiu Secuiesc
    - Cea mai bună prezentare clară a priorităților de investiții – municipiul Brașov
    - Bugetul pe înțelesul cetățenilor din online – primăria Oltenița și primăria Sectorului 6
    - Vizualizarea bugetelor în integralitatea lor – Primăria Sectorului 1
    - Bifarea (aproape) tuturor elementelor care fac un buget deschis – Timișoara
  - Municipii cu bugete închise
    - Întârzieri peste limitele legale în prezentarea și adoptarea bugetelor
    - Municipiul București – bugetul sacrificat de lupta politică
      - Proiectul de buget propus
      - Bugetul aprobat
- Concluzii
- Anexă

Sumar

Anul 2021 a fost un an atipic pentru bugetele publice – pe lângă răspunsul la pandemia generată de Covid-19, suntem după un an cu două runde de alegeri, cu o dinamică schimbată la nivelul majorităților politice mai ales din marile orașe. Bugetul de stat a fost adoptat târziu, la început de martie 2021, ceea ce a făcut ca bugetele locale să fie mult întârziate.

Analiza de față s-a uitat la procesul de elaborare și aprobare a bugetelor locale din 109 municipii din România (incluzând aici și cele șase sectoare ale Capitalei), urmărind în ce măsură acestea respectă criteriile din legislația privind finanțele publice locale legate de transparența acestui proces. De asemenea, analiza a urmărit în ce măsură municipiile din România au reușit să facă pasul către standarde moderne internaționale din finanțele publice, respectiv să adopte măsuri care să le facă bugetele deschise (formatul de publicare, bugetele pentru cetățeni sau dezbaterile publice organizate).

Monitorizarea bugetelor arată că deși legea finanțelor publice locale este în vigoare din 2006, elementele de bază nu sunt încă respectate în mult prea multe municipii: deși este obligatorie publicarea proiectului de buget și anunțul privind dezbaterile publice a acestuia timp de 15 zile, există 47 de municipii pentru care nu am găsit nicio informație de acest gen pe website. De asemenea, deși există obligația adoptării bugetelor locale în termen de 45 de zile de la data publicării bugetului de stat în Monitorul Oficial, până a 10 mai 2021 (data la care am finalizat monitorizarea), existau 19 bugete adoptate cu depășirea termenului legal sau chiar neadoptate.

Analiza își propune să evalueze cum arată procesul bugetar în municipiile din România când vine vorba de transparență și oportunități de participare pentru cetățeni, dar și în termeni de timp disponibil pentru consiliile locale astfel încât să își exercite rolul de supervizare a procesului bugetar. Astfel, am ajuns la o primă încercare de indexare a bugetelor locale pe baza a șase criterii, cu un scor maxim posibil de 10 puncte – o „notă de trecere” se putea obține respectând minimele criterii legale: publicarea proiectului de buget în termen (2 puncte), anunțul de dezbateri publicat pe site (1 punct) și adoptarea bugetului în termenul legal (2 puncte).

Din păcate, nu prea avem premianți. Doar Municipiul Timișoara a reușit să obțină 8/10, iar 15 municipii au obținut un scor de 7 din cele 10 puncte posibile pentru un buget deschis, niciunul dintre acestea având un scor maxim. La capătul celălalt, sunt municipii pentru care nu am reușit să identificăm informații actualizate privind bugetele locale pe anul 2021 sau pentru care informațiile sunt minimale, lipsind elementele esențiale pentru a putea asigura principiul transparenței bugetare. La final, 36 de municipii din cele 109 nu au reușit să ia nici măcar „notă de trecere”, având scorul de 4 sau mai puțin.

Dincolo de cifrele seci, analiza are și câteva studii de caz în profunzime pentru a vedea care este „formula câștigătoare” pentru municipalitățile care au respectat cele mai multe dintre criterii și la ce au picat aceia care nu au respectat nici măcar cerințele legale.

Introducere

Acest raport este o primă încercare de a construi o modalitate de a evalua felul în care autoritățile locale sunt deschise față de cetățeni. Pentru aceasta, pornim prin analiza transparenței și deschiderii autorităților locale în adoptarea bugetelor locale în 2021. Raportul acoperă cele 103 municipii (+ sectoarele Bucureștiului) din România și felul în care acestea au ales să respecte principiile legale în ce privește adoptarea bugetelor, dar și felul în care au generat (sau nu) dezbateri reale pe prioritățile de finanțare ale comunităților.

Municipiile, orașele și comunele ar trebui să fie primul loc în care democrația este una deschisă către cetățean. Nivelul local este cel optim pentru o schimbare de paradigmă a implicării civice și politice a cetățenilor, cu rezultate rapide și de impact, care pot stimula cetățenii să repete inițiativa. Bugetele locale sunt printre cele mai importante ocazii cu care autoritățile administrației publice locale pot implica cetățenii și alți actori interesați în conversații de substanță despre prioritățile comunității lor.

Cu toate acestea, în majoritatea localităților din România nu există un cadru coerent de dialog constant între cetățeni, ONG-uri și autorități locale. Interesul pentru o implicare continuă în decizia publică este mic, deși prezența la urne pentru alegeri locale este depășită doar de cea la alegerile prezidențiale. Nu există o cultură puternică a participării publice, spre deosebire de țările nordice, de pildă. Mai mult, legea care reglementează transparența decizională la nivelul administrației oferă un cadru minimal care de multe ori rămâne doar un deziderat pe hârtie.

Adoptarea bugetelor – oportunitate de implicare a cetățenilor

Momentul de elaborare și aprobare a bugetelor este poate momentul cel mai bun pentru ca administrația să se deschidă către comunitate. Guvernării influențează direct bunăstarea cetățenilor atunci când hotărâsc ce impozite trebuie percepute, ce servicii să fie furnizate sau cât de mult se îndatorează. Deciziile bugetare au impact mai ales în rândul categoriilor cele mai defavorizate. Vor avea cetățenii cei mai vulnerabili oportunități pentru o viață mai bună în urma acestor deciziilor bugetare? Cresc șansele ca răspunsul să fie „da”, dacă guvernele locale și centrale informează proactiv și implică cu adevărat publicul în luarea acestor decizii vitale care le afectează viața.

Mai mult, deschiderea bugetelor vine la pachet cu o democrație mai incluzivă și economii mai stabile, atrăgătoare pentru investitori. Țările care își deschid bugetele au deficit mai mic, costuri de împrumut mai mici, bugete mai credibile, instituții democratice mai puternice, colectarea de venituri mai solidă și rezultate de dezvoltare mai bune. Acestea sunt lucruri care merg dincolo de clișeu și se pot observa în studii precum [Open Budget Survey](https://www.funky.org/republica-funky), un instrument de cercetare

independent, comparativ și bazat pe date obiective, prin care se evaluează modul în care autoritățile cheltuie banii publici, la care organizația noastră contribuie prin analiza României.

Pornind de la experiența și standardele internaționale, bugetele deschise presupun trei indicatori macro, acceptați la nivel internațional:

Transparență

În ce măsură are publicul acces la informații legate de buget

Participarea publicului

În ce măsură există oportunități formale prin care cetățenii pot lua parte la procesul bugetar?

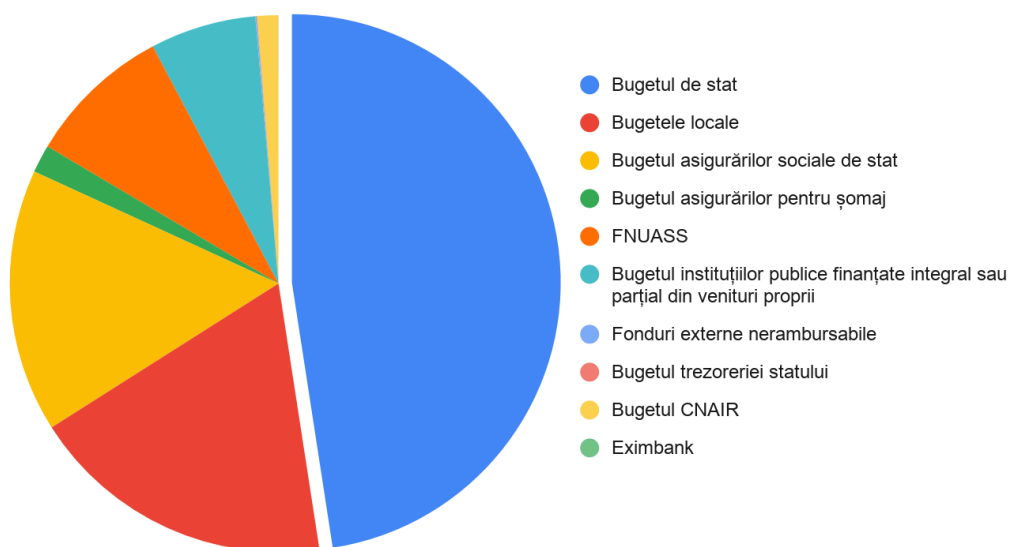
Supervizare bugetară

Care este aportul legislativului sau al autorităților de audit în tot procesul?

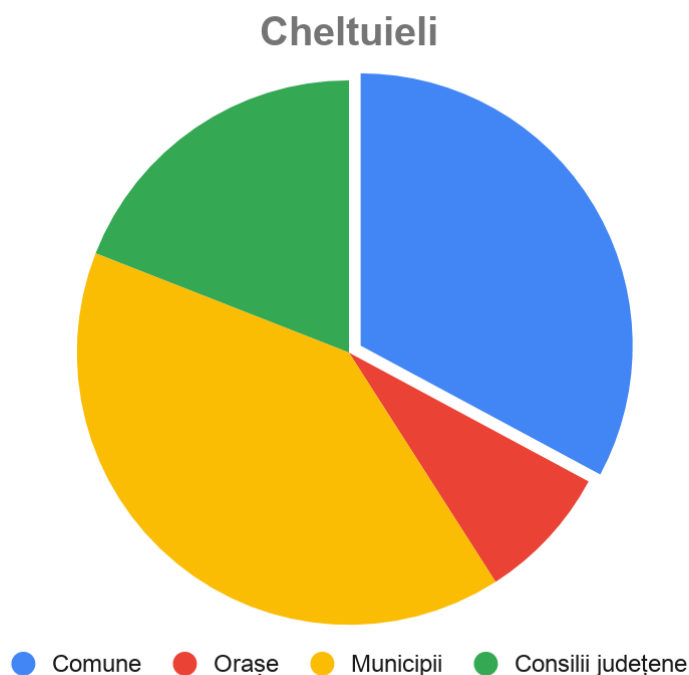
Ce ar înseamna bugete locale deschise?

Elementele legate de transparență, participare și supervizare a procesului bugetar sunt valabile și la nivel local. Pe lângă responsabilitatea și transparența de care trebuie să dea dovada autoritățile la nivel central când aprobă bugetele, aceleași principii se aplică și pentru decidenții de la nivel local, cei cu care cetățenii ar trebui să poată interacționa cel mai ușor. Când ne gândim la faptul că autoritățile locale și aleșii locali au în sarcina lor peste 28% din totalul cheltuielilor publice, înțelegem de ce e necesar să fie cât mai mulți cetățeni cu ochii antrenați în urmărirea bugetelor locale.

Bugete 2020

Din tot ce se gestionează la nivel local, bugetele municipiilor sunt cele mai consistente, ajungând la 40% din totalul bugetelor locale:

Politica fiscal-bugetară este una destul de complicată și tehnică, de aceea trebuie avut în vedere care este cadrul legal aplicabil dacă vrem să analizăm cât de deschise sunt bugetele:

1. TRANSPARENȚĂ

Accesul la datele bugetare este garantat prin Legea 544/2001 privind liberul acces la informații de interes public (art. 5 prevede publicarea din oficiu a surselor financiare, bugetului și bilanțului contabil de către fiecare autoritate sau instituție publică), dar și specific prin Legea 500/2002 privind finanțele publice (art. 9 definește principiul publicității bugetare) și prin Legea 273/2006 privind finanțele publice locale (art. 8 definește principiul transparenței și publicității).

2. PARTICIPARE

Ca și în cazul prevederilor privind publicitatea și transparența bugetelor, cadrul legal care cuprinde prevederi care ar trebui să asigure participarea la politica privind gestionarea banilor publici este foarte larg: de la legislația generală cu incidență pe gestionarea resurselor publice (Legea 52/2003 privind transparența decizională) până la prevederi specifice (Legea nr. 69/2010 a responsabilității fiscal-bugetare, Legea 500/2002 privind finanțele publice, Legea 273/2006).

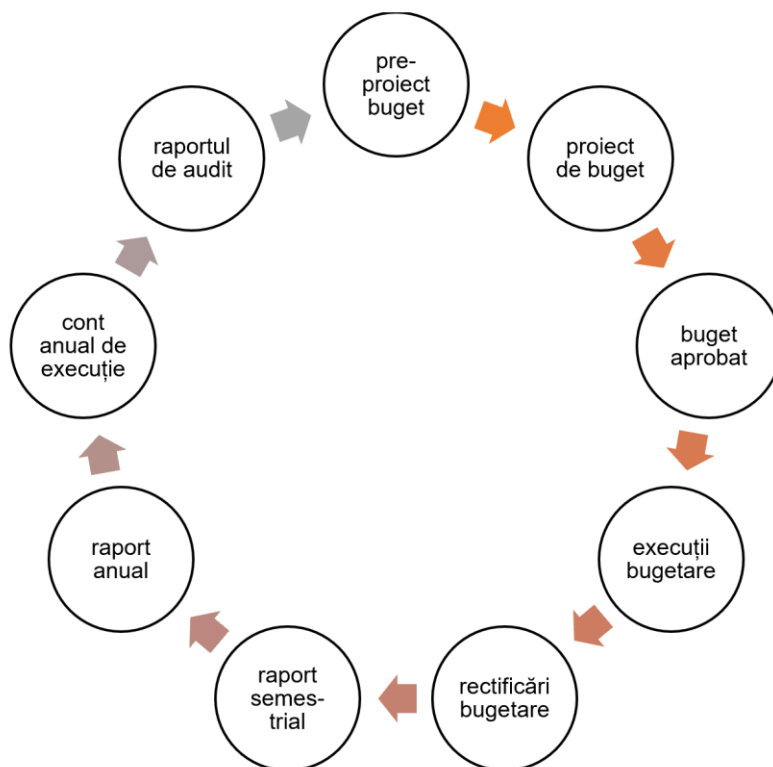
3. SUPERVIZARE BUGETARĂ

Rolul pe care organele deliberative de la nivel local îl au în procesul bugetar este definit atât în mod general în OUG 57/2019 privind Codul administrativ, cât și în mod specific în Legea 273/2006 privind finanțele publice locale. De asemenea, auditarea bugetelor locale se supune reglementărilor generale, Legea 273/2006 prevăzând că formarea și utilizarea fondurilor publice locale și contul de execuție a bugetelor locale sunt supuse controlului Curții de Conturi, potrivit legii.

Ce se întâmplă la adoptarea bugetelor locale

Procesul bugetar este unul circular (proponere - aprobare - execuție - audit) și atunci când vorbim despre bugete deschise și despre cum sunt implicați cetățenii sau alți actori în acest proces, trebuie să luăm toate aceste momente în calcul pentru a vedea în ce etape pot aceștia să intervină și cum anume. În fiecare dintre momente, există unele documente care pot sta la baza analizei dechiderii procesului bugetar la acel moment.

În acest raport, ne vom uita în mod specific la **momentul adoptării bugetelor locale** în cele 103 municipii (+ sectoarele Bucureștiului) din România.

Așadar, vom acoperi trei documente majore:

– 1 –

Pre-proiectul de buget

Ministerul Finanțelor trimite o scrisoare cadru către autoritățile locale pentru bugetul anului următor, iar acestea vin cu primele propuneri pe baza acesteia

– 2 –

Proiectul de buget

Acesta trebuie gândit ca un pachet bugetar ce este supus dezbaterii publice, inclusiv cu documentele suplimentare ce fac parte integrantă dintr-un buget local: bugetele instituțiilor finanțate integral sau parțial din venituri proprii, bugetul creditelor interne și externe, bugetul Fondurilor externe nerambursabile, lista obiectivelor de investiții, fundamentările.

– 3 –

Bugetul aprobat

Bugetul final ar trebui publicat imediat după adoptarea sa în Consiliu, integrând toate eventualele modificări. Și acesta ar trebui să conțină toate documentele care formează ansamblul bugetului.

Standarde și obligații legale în aprobarea bugetelor locale

Legea 273/2006 ([articolul 39](#)) prevede niște pași foarte clari în ceea ce privește aprobarea bugetelor locale. Pentru a vedea cum se traduc acestea în realitate, prezentăm prevederile legale în oglindă cu calendarul pentru 2021:

NOTĂ:

Potrivit [Legii 500/2002](#) privind finanțele publice, în mod normal bugetul de stat ar trebui supus spre adoptare Parlamentului cel mai târziu până la data de 15 noiembrie a fiecărui an pentru anul precedent. Există însă o [excepție](#) pentru anii în care se organizează alegeri parlamentare generale în ultimele trei luni ale anului, respectiv noul Guvern trebuie să trimită bugetul spre adoptare Parlamentului cel mai târziu în 20 de zile de la învestire. Guvernul actual a fost învestit pe 23 decembrie 2020, deci ar fi trebuit să trimită Parlamentului bugetul până pe 13-14 ianuarie 2021. În realitate, [proiectul a fost înregistrat](#) la Parlament cu peste o lună de întârziere, pe 23 februarie 2021. Această întârziere este relevantă pentru că a decalat întreg calendarul de aprobare a bugetelor locale pentru că termenele de adoptare depind de publicarea bugetului de stat în Monitorul Oficial.

Prevedere legală	Calendar 2021
<p>(1) În termen de 5 zile de la publicarea în Monitorul Oficial al României, Partea I, a legii bugetului de stat, Ministerul Finanțelor Publice transmite direcțiilor generale ale finanțelor publice sumele defalcate din unele venituri ale bugetului de stat și transferurile consolidabile, aprobate prin legea bugetului de stat.</p>	<p> Milestone fix!</p> <p>Nu mai târziu de 15 martie 2021 (dar putea fi și mai devreme)</p> <p>Legea 15/2021 a bugetului de stat pe anul 2021 a fost publicată în Monitorul Oficial pe 9 martie 2021.</p>
<p>(2) Direcțiile generale ale finanțelor publice județene, respectiv Direcția Generală a Finanțelor Publice a Municipiului București, precum și consiliile județene și Consiliul General al Municipiului București, în condițiile legii, repartizează pe unități/subdiviziuni administrativ-teritoriale, în termen de 5 zile de la comunicare, sumele defalcate din unele venituri ale bugetului de stat, precum și transferurile prevăzute la art. 34 alin. (1), în vederea definitivării proiectelor bugetelor locale de către ordonatorii principali de credite. În același termen, direcțiile generale ale finanțelor publice județene, respectiv Direcția Generală a Finanțelor Publice a Municipiului București, comunică unităților administrativ-teritoriale, respectiv subdiviziunilor acestora, după caz, și o estimare a veniturilor din cotele defalcate din impozitul pe venit.</p>	<p>Depinde de etapa precedentă.</p>
<p>(3) Pe baza veniturilor proprii și a sumelor repartizate potrivit alin. (2), ordonatorii principali de credite, în termen de 15 zile de la publicarea legii bugetului de stat în Monitorul Oficial al României, Partea I, definitivează proiectul bugetului local, care se publică în presa locală sau se afișează la sediul unității administrativ-teritoriale.</p>	<p> Milestone fix!</p> <p>Nu mai târziu de 25 martie 2021 (dar putea fi și mai devreme)</p> <p>Legea 15/2021 a bugetului de stat pe anul 2021 a fost publicată în Monitorul Oficial pe 9 martie 2021.</p>
<p>Locuitorii unității administrativ-teritoriale pot depune contestații privind proiectul de buget în termen de 15 zile de la data publicării sau afișării acestuia.</p>	<p>Depinde de etapa precedentă.</p>

<p><i>(4) În 5 zile de la expirarea termenului de depunere a contestațiilor prevăzut la alin. (3), proiectul bugetului local, însoțit de raportul ordonatorului principal de credite și de contestațiile depuse de locuitori, este supus aprobării autorităților deliberative, de către ordonatorii principali de credite.</i></p>	<p>Depinde de etapa precedentă.</p>
<p><i>(5) Autoritățile deliberative, în termen de maximum 10 zile de la data supunerii spre aprobare a proiectului de buget, potrivit alin. (4), se pronunță asupra contestațiilor și adoptă proiectul bugetului local, după ce acesta a fost votat pe capitole, subcapitole, titluri, articole, alineate, după caz, și pe anexe.</i></p>	<p>Depinde de etapa precedentă.</p>
<p><i>(6) Proiectele de buget prevăzute la art. 1 alin. (2) se aprobă de autoritățile deliberative în termen de maximum 45 de zile de la data publicării legii bugetului de stat în Monitorul Oficial al României, Partea I.</i></p>	<p> Milestone fix!</p> <p>Nu mai târziu de 23 aprilie 2021 (dar putea fi și mai devreme)</p> <p>Legea 15/2021 a bugetului de stat pe anul 2021 a fost publicată în Monitorul Oficial pe 9 martie 2021.</p>
<p><i>(7) În cazul în care autoritățile deliberative nu aprobă proiectele bugetelor locale în termenul prevăzut la alin. (6), direcțiile generale ale finanțelor publice dispun sistarea alimentării cu cote, respectiv sume defalcate din unele venituri ale bugetului de stat și cu transferuri consolidabile, până la aprobarea acestora de către autoritățile deliberative. În aceasta situație, din bugetele locale se pot efectua plăți numai în limita celorlalte venituri încasate.</i></p>	<p>Situația ipotetică a neadoptării bugetului.</p>
<p><i>(8) Ordonatorii principali de credite au obligația să transmită direcțiilor generale ale finanțelor publice bugetele locale, în condițiile prezentei legi, în termen de 5 zile de la aprobarea acestora.</i></p>	<p>Depinde de etapa precedentă.</p>

(9) Direcțiile generale ale finanțelor publice, în termen de 10 zile de la primirea bugetelor locale aprobate, întocmesc și transmit Ministerului Finanțelor Publice, inclusiv în format electronic, bugetele pe ansamblul fiecărui județ, respectiv al municipiului București, grupate în cadrul fiecărui județ și al municipiului București, pe comune, orașe, municipii, sectoare ale municipiului București și pe județ, pe structura clasificăției bugetare.

Depinde de etapa precedentă.

(10) Direcțiile generale ale finanțelor publice, în termenul prevăzut la alin. (9), transmit Ministerului Administrației și Internelor, în format electronic, bugetele prevăzute la art. 1 alin. (2), pe județ, respectiv pe fiecare unitate/subdiviziune administrativ-teritorială, pe structura clasificăției bugetare.

Depinde de etapa precedentă.

Ce s-a întâmplat în realitate

STUDIUL DE CAZ PE 100+ MUNICIPII

În primul rând, câteva precizări metodologice:

Raportul nostru acoperă **109 localități**:

- 103 municipii
- Cele șase sectoare ale Municipiului București.

Evaluările iau în calcul datele disponibile public până la data de **10 mai 2021**, moment în care am finalizat colectarea datelor.

Pentru toate datele am verificat informațiile publice disponibile **pe site-urile autorităților locale**, dar am încercat să compensăm, acolo unde nu am găsit informația, inclusiv prin monitorizarea presei locale și a paginilor de **social media** ale primăriilor ori primarilor.

Evaluările se uită momentan doar la **elementele de procedură** (publicarea și adoptarea în timpii legali, prezența documentelor) și nu se uită încă la elemente de conținut foarte extinse. Aceasta este o componentă pe care vom încerca să o extindem în perioada ce urmează.

În evaluarea de acum am testat prin **studii de caz** (*the good, the bad, the ugly*) sau pilotarea unor indicatori (i.e. formatul de publicare) doar câteva elemente de conținut sau calitate a bugetelor din perspectiva deschiderii lor.

Cu toate acestea, trebuie precizat că sunt unele localități unde a fost complicat să identificăm informațiile obligatorii din punct de vedere legal și multe unde a fost imposibil să găsim informație actualizată. Acest lucru spune foarte multe despre cum, la 20 de ani de la adoptarea legislației privind liberul acces la informații publice și la 15 ani de la legislația care impune transparență în bugetele locale, elementele de bază (proiect de buget supus dezbaterii publice, forma finală a bugetului aprobat și toate documentele obligatorii conform legii) lipsesc de pe website-urile mult prea multor municipii.

În mult prea puține dintre acestea am găsit **informație accesibilă** în format editabil sau deschis, astfel încât publicul interesat să poată face niște analize sau pentru a merge în line cu standardele europene și internaționale în materie de guvernare deschisă și date deschise. Cât despre locurile în care am întâlnit și bune practici, cu proiecte de bugete explicate pe interesul cetățenilor...acestea pot fi numărate pe degete. Analiza de mai jos este una care vorbește de la sine.

Publicarea proiectelor de buget local

Potrivit calendarului calculat pentru acest an, ar fi trebuit ca autoritățile locale să își publice proiectele de buget până la **25 martie 2021**. Din 109 municipii, doar jumătate (56) și-au publicat proiectele de buget local în termenul legal.

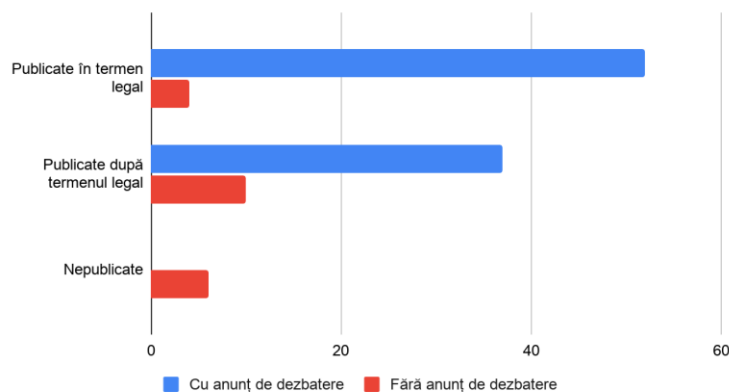
Sunt câteva municipii care au început consultările cu cetățenii foarte devreme, punând în dezbatere publică proiecte de buget chiar înainte de publicarea bugetului de stat în Monitorul Oficial. Aceste anunțuri iau în calcul faptul că vor apărea modificări generate de publicarea

bugetului: Municipiul Slatina a inițiat dezbaterile pe 12 ianuarie, Satu Mare pe 2 februarie, Suceava pe 1 martie 2021.

Pentru șase municipii nu am reușit să identificăm deloc un proiect de buget publicat: Calafat, Caransebeș, Drobeta-Turnu Severin, Orăștie, Petroșani și Reșița.

Publicare proiecte bugete locale

Formatul în care au fost publicate proiectele de buget este un motiv de îngrijorare. Formatele total needitabile sau nici măcar cu informație care se poate extrage automat domină de departe, la 10 ani de când România s-a alăturat Open Government Partnership. Sub 5% dintre municipalități au proiectele de buget publicate în format Excel, astfel încât dezbaterea publică să permită o consultare de substanță în care cei interesați pot analiza informația de o manieră serioasă.

Plus	Neutru	Minus
Sunt câteva municipii care publică în format editabil proiectul de buget deja de câțiva ani, dar anul acesta s-a alăturat și Bucureștiul categoriei de orașe care facilitează astfel analiza proiectului de buget.	Deși sunt de salutat inițiativele ce „traduc” pe înțelesul cetățenilor proiectele de buget, prezentând cu grafice și vizualizări prioritățile de investiții, este de neînțeles de ce acest efort nu este dublat în cele mai multe dintre cazuri de posibilitatea descărcării documentelor în format editabil (astfel încât să poată fi făcută o analiză/ vizualizare dintr-o perspectivă diferită față de cea oficială)	Cele mai multe dintre proiectele de buget (59) sunt în format pdf scanat/ imagine, nepermițând în niciun fel analiza datelor

Timpul scurs între publicarea și adoptarea proiectelor de buget

Potrivit legii, proiectele de buget local ar trebui să fie supuse dezbaterii publice (prin publicare pe site-ul propriu, la sediul instituției și în presa locală) măcar **pentru 15 zile**, permițând astfel cetățenilor respectivei comunități să formuleze și să transmită amendamente la propunerile primăriilor.

Din datele disponibile, pare că până la data de 10 mai 2021, data limită până la care am analizat ce se întâmplă cu bugetele locale:

- în **15 municipii** nu fuseseră încă adoptate bugetele locale
- în **12 municipii** bugetele au fost adoptate în mai puțin de 15 zile, nepermițând astfel cetățenilor să își manifeste dreptul legal de a depune contestații la buget în cazul în care ar fi dorit să facă acest lucru.
- în medie, de la momentul publicării proiectelor de buget până la momentul adoptării acestora, au trecut **25 de zile**, cu bugete aprobate în aceeași zi în care am găsit și o variantă publicată pe site a proiectului, dar și cu bugete aprobate după mai bine de o lună de la publicarea proiectelor.

Trebuie însă menționat că, pe lângă publicarea proiectelor de buget pe website, **40 de municipii au mers dincolo de minimul legal și au organizat evenimente pentru dezbaterea bugetelor locale**. Multe dintre acestea au fost transmise online, în principal pe

Facebook, iar în puține cazuri au fost publicate inclusiv minute ale respectivelor dezbateri. Cu toate acestea, trebuie menționate și cazuri în care, deși a fost organizată dezbatere pe proiectul de buget, niciun cetățean nu s-a prezentat.

Adoptarea bugetelor locale în termenul legal

După cum menționam, anul 2021 a fost un an în care bugetul de stat a întârziat mult mai mult ca în alți ani, ceea ce ar fi trebuit să accelereze procesul de adoptare la nivel local a noilor bugete pentru 2021. De asemenea, **conform legii, bugetele locale ar fi trebuit aprobate până la 23 aprilie 2021** (proiectele de buget se aprobă de autoritățile deliberative **în termen de maximum 45 de zile de la data publicării legii bugetului de stat în Monitorul Oficial al României, Partea I**, adică un termen care curgea de la 9 martie).

Majoritatea municipiilor analizate (**peste 80%**) și-au aprobat bugetele locale până la expirarea termenului legal, 50 dintre ele mergând cu aprobarea în chiar ultimele zile ale intervalului (20-23 aprilie 2021).

Cu toate acestea, un număr de **11 municipii** nu aveau bugetele aprobate la data de 10 mai 2021, termenul până la care am derulat monitorizarea. Este posibil însă ca unele dintre acestea să nu fi publicat nicio informație despre adoptarea bugetelor locale, ceea ce noi am considerat ca fiind echivalent cu neadoptarea acestora (potrivit legislației, bugetul aprobat este o informație care ar trebui să fie publicată din oficiu pe website-ul autorităților).

Cât de deschise sunt municipiile – top 2021

Trăgând linie și adunând, este interesant de văzut cam pe unde stau municipiile din România când vine vorba de transparență și oportunități de participare pentru cetățeni, dar și în termeni de timp disponibil pentru consiliile locale astfel încât să își exercite rolul de supervizare a procesului bugetar. Tabelul de mai jos cuprinde o primă încercare de indexare a bugetelor locale pe baza a șase criterii, cu un scor maxim posibil de 10 puncte. Desigur, acestea sunt perfectibile și oferă doar o primă imagine de ansamblu, în care o „notă de trecere” se putea obține respectând minimele criterii legale: publicarea proiectului de buget în termen (2 puncte), anunțul de dezbatere publicat pe site (1 punct) și adoptarea bugetului în termenul legal (2 puncte).

Însă această imagine de ansamblu ne arată că **doar Municipiul Timișoara a reușit să obțină 8/10**, iar 15 municipii au obținut un scor de 7 din cele 10 puncte posibile pentru un buget deschis, niciunul dintre acestea având un scor maxim. La capătul celălalt, sunt municipii pentru care nu am reușit să identificăm informații actualizate privind bugetele locale pe anul 2021 sau pentru care informațiile sunt minimale, lipsind elementele esențiale pentru a putea asigura principiul transparenței bugetare. La final, 36 de municipii din cele 109 nu au reușit să ia nici măcar „notă de trecere”, având scorul de 4 sau mai puțin.

Municipiu	Total	Termen de publicare ¹	Anunț dezbatere pe site	Bonus termen dezbatere mai lung	Format deschis ²	Eveniment dezbatere	Termen de adoptare ³
Timișoara	8	1	1	0	3	1	2
Slatina	7	2	1	1	1	0	2
Satu Mare	7	2	1	1	1	0	2
Suceava	7	2	1	1	1	0	2
Fălticeni	7	2	1	1	1	0	2
Lupeni	7	2	1	0	1	1	2
Blaj	7	2	1	0	1	1	2
Deva	7	2	1	0	1	1	2
Piatra Neamț	7	2	1	0	1	1	2
Zalău	7	2	1	0	1	1	2
Alexandria	7	2	1	0	1	1	2
Mediaș	7	2	1	0	1	1	2
Săcele	7	2	1	0	1	1	2
Câmpulung Moldovenesc	7	2	1	0	1	1	2
Sector 2	7	1	1	0	2	1	2
Brașov	7	1	1	0	2	1	2
Oradea	6	2	1	0	1	0	2
Oltenița	6	2	1	0	1	0	2
Tulcea	6	2	1	0	0	1	2
Vaslui	6	2	1	0	0	1	2
Pașcani	6	2	1	0	0	1	2
Sf. Gheorghe	6	2	1	0	1	0	2
Aiud	6	2	1	0	0	1	2
Bacău	6	2	1	0	1	0	2
Ploiești	6	2	1	0	0	1	2
Arad	6	2	1	0	0	1	2
Brad	6	2	1	0	1	0	2
Craiova	6	2	1	0	0	1	2
Drăgășani	6	2	1	0	0	1	2
Adjud	6	2	1	0	0	1	2
Sector 6	6	1	1	0	1	1	2
Beiuș	6	1	1	0	1	1	2
Gherla	6	1	1	0	2	0	2
Sector 5	6	1	1	0	2	1	1
Vatra Dornei	5	2	1	0	0	0	2
Sibiu	5	2	1	0	0	0	2
Galați	5	2	1	0	0	0	2
Sector 1	5	2	1	0	1	0	1
Buzău	5	2	1	0	0	0	2
Călărași	5	2	1	0	0	0	2
Câmpia Turzii	5	2	1	0	0	0	2
Cluj Napoca	5	2	1	0	0	0	2
Făgăraș	5	2	1	0	0	1	1
Hunedoara	5	2	1	0	0	0	2
Târgu Secuiesc	5	2	1	0	0	0	2
Turnu Măgurele	5	2	1	0	0	0	2
Alba Iulia	5	2	1	0	0	0	2
Braïla	5	2	1	0	0	0	2

¹ (2 = în termen, 1 = în afara termenului, 0 = deloc)

² (2 = format editabil, 1 = vizualizare prietenoasă, 1 = pdf editabil, 0 = pdf scanat)

³ (2=adoptat în termen, 1 = adoptat după termen, 0 = neadoptat)

Municipiu	Total	Termen de publicare ¹	Anunț dezbatere pe site	Bonus termen dezbatere mai lung	Format deschis ²	Eveniment dezbatere	Termen de adoptare ³
Câmpina	5	2	1	0	0	0	2
Dej	5	2	1	0	0	0	2
Fetești	5	2	1	0	0	0	2
Pitești	5	2	1	0	0	0	2
Râmnicu Sărat	5	2	1	0	0	0	2
Râmnicu Vâlcea	5	2	1	0	0	0	2
Târgu Jiu	5	2	1	0	0	0	2
Turda	5	2	1	0	0	0	2
Toplița	5	2	1	0	1	1	0
Bistrița	5	1	1	0	0	1	2
Câmpulung	5	1	1	0	0	1	2
Orșova	5	1	1	0	0	1	2
Mangalia	5	1	1	0	0	1	2
Marghita	5	1	1	0	2	0	1
Târgu Mureș	5	1	1	0	1	0	2
Miercurea Ciuc	5	1	1	0	1	0	2
București	5	1	1	0	2	0	1
Reghin	5	1	1	0	0	1	2
Tecuci	5	1	1	0	0	1	2
Sector 4	5	1	1	0	0	1	2
Medgidia	5	1	1	0	1	0	2
Slobozia	5	1	0	0	1	1	2
Sebeș	5	1	1	0	1	0	2
Odorheiu Secuiesc	5	1	1	0	1	0	2
Focșani	5	1	1	0	1	1	1
Moreni	4	2	0	0	0	0	2
Onești	4	2	0	0	0	0	2
Urziceni	4	2	0	0	0	0	2
Baia Mare	4	2	0	0	0	0	2
Roșiorii de Vede	4	2	1	0	0	0	1
Iași	4	2	1	0	1	0	0
Roman	4	1	0	0	1	0	2
Băilești	4	1	1	0	0	0	2
Constanța	4	1	1	0	0	0	2
Salonta	4	1	1	0	0	0	2
Curtea de Argeș	4	1	1	0	0	1	1
Giurgiu	4	1	1	0	0	0	2
Moinești	4	1	0	0	1	0	2
Gheorgheni	4	1	1	0	0	0	2
Botoșani	4	1	1	0	0	0	2
Huși	4	1	1	0	0	0	2
Dorohoi	4	1	1	0	0	0	2
Târgoviște	4	1	0	0	1	0	2
Codlea	4	1	1	0	0	1	1
Sector 3	4	1	1	0	1	1	0
Motru	4	1	0	0	1	0	2
Rădăuți	3	1	0	0	0	0	2
Vulcan	3	1	1	0	0	1	0
Sighișoara	3	1	1	0	0	0	1
Caracal	3	1	0	0	0	0	2
Carei	3	1	0	0	0	0	2
Bârlad	2	1	0	0	0	0	1

Municipiu	Total	Termen de publicare ¹	Anunț dezbatere pe site	Bonus termen dezbatere mai lung	Format deschis ²	Eveniment dezbatere	Termen de adoptare ³
Sighetu Marmăției	2	1	0	0	1	0	0
Târnăveni	2	1	1	0	0	0	0
Lugoj	2	1	1	0	0	0	0
Caransebeș	2	0	0	0	0	0	2
Drobeta-Turnu Severin	2	0	0	0	0	0	2
Orăștie	2	0	0	0	0	0	2
Petrosani	2	0	0	0	0	0	2
Reșița	2	0	0	0	0	0	2
Calafat	0	0	0	0	0	0	0

Studii de caz în profunzime – the good, the bad, the ugly

În analiza noastră, am întâlnit și exemple de bune practici (chiar dacă nu sunt nici pe departe procese perfecte), dar și exemple de tratare a procesului bugetar ca pe un câmp de bătaie pentru politicieni. Anul 2021 este anul în care am întâlnit poate cele mai multe exemple de bune practici în deschiderea procesului bugetar către cetățeni. Dar și anul marcat de scandaluri și întâzieri în aprobarea bugetelor în unele dintre cele mai mari municipii ale țării.

Municipii care au încercat să bugeteze pe limba cetățeanului

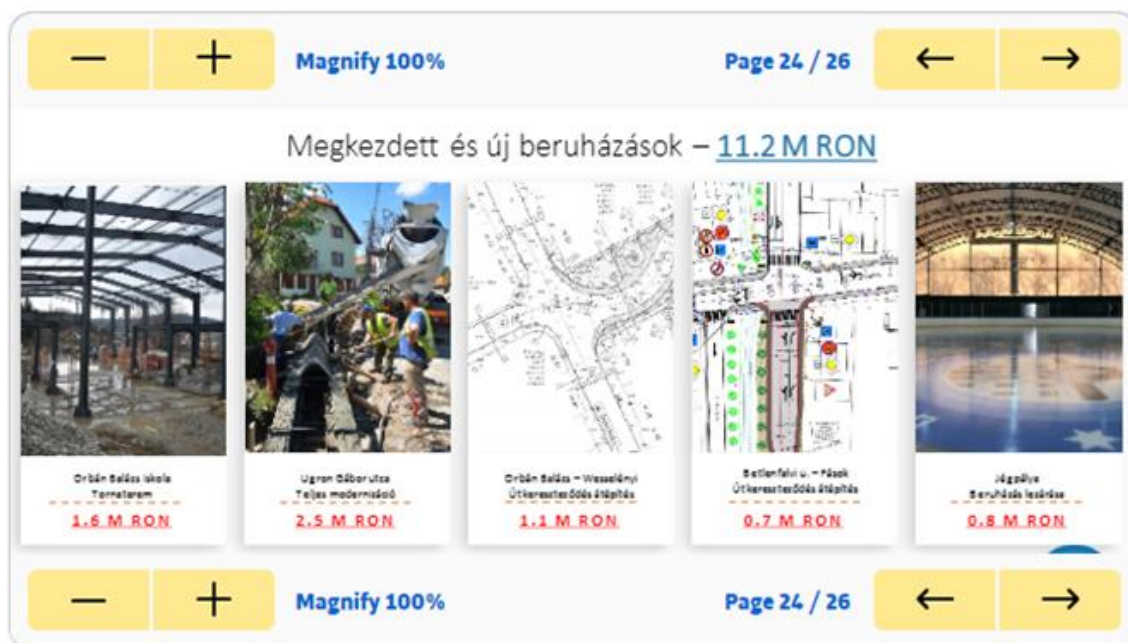
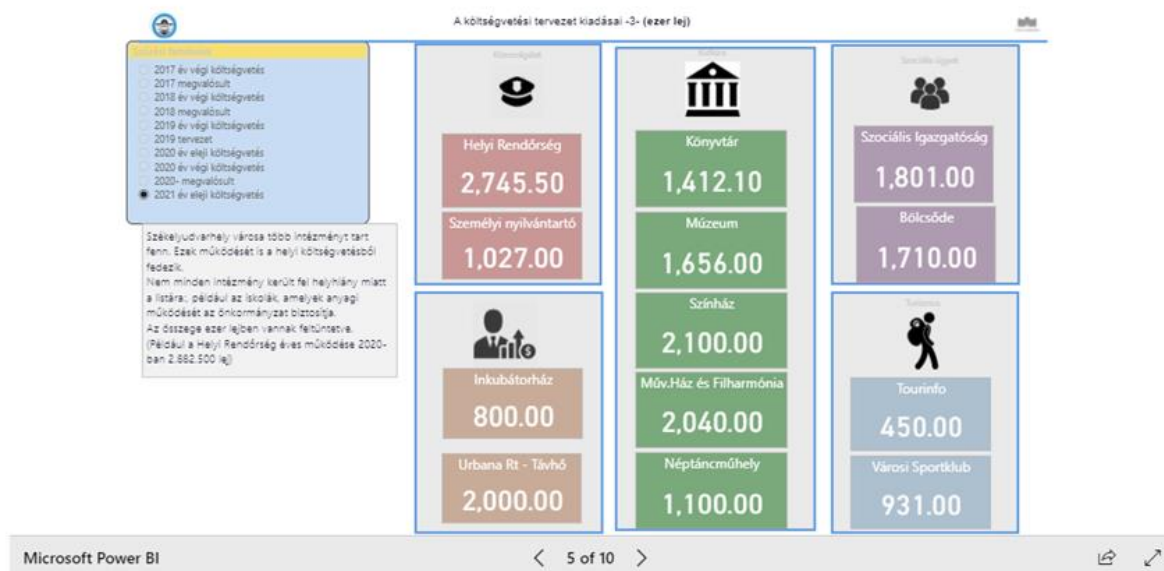
Bugetele locale din câteva municipii pot fi date ca exemplu de cum poate începe o implicare a cetățenilor în procesul bugetar. Din nou, subliniem, nu ne uităm neapărat la calitatea proiectelor de buget (aceasta făcând obiectul unui alt tip de analiză). De asemenea, momentan nu am avut resursele pentru a putea analiza în ce măsură opiniile venite de la cetățeni au fost integrate în variantele finale ale bugetelor locale adoptate. Însă exemplele de mai jos oferă motive pentru a crede că există în România resursele și timpul pentru ca standardele de transparență și participare descrise de legislația privind finanțele publice locale să fie și transpuse în realitatea comunităților locale. Imperfecte cum sunt, acestea ne oferă un foarte important punct de pornire pentru deschiderea bugetelor către cetățeni.

Cea mai bună interactivitate – prezentare și implicare a cetățenilor în proiectul de buget al municipiului Odorheiu Secuiesc

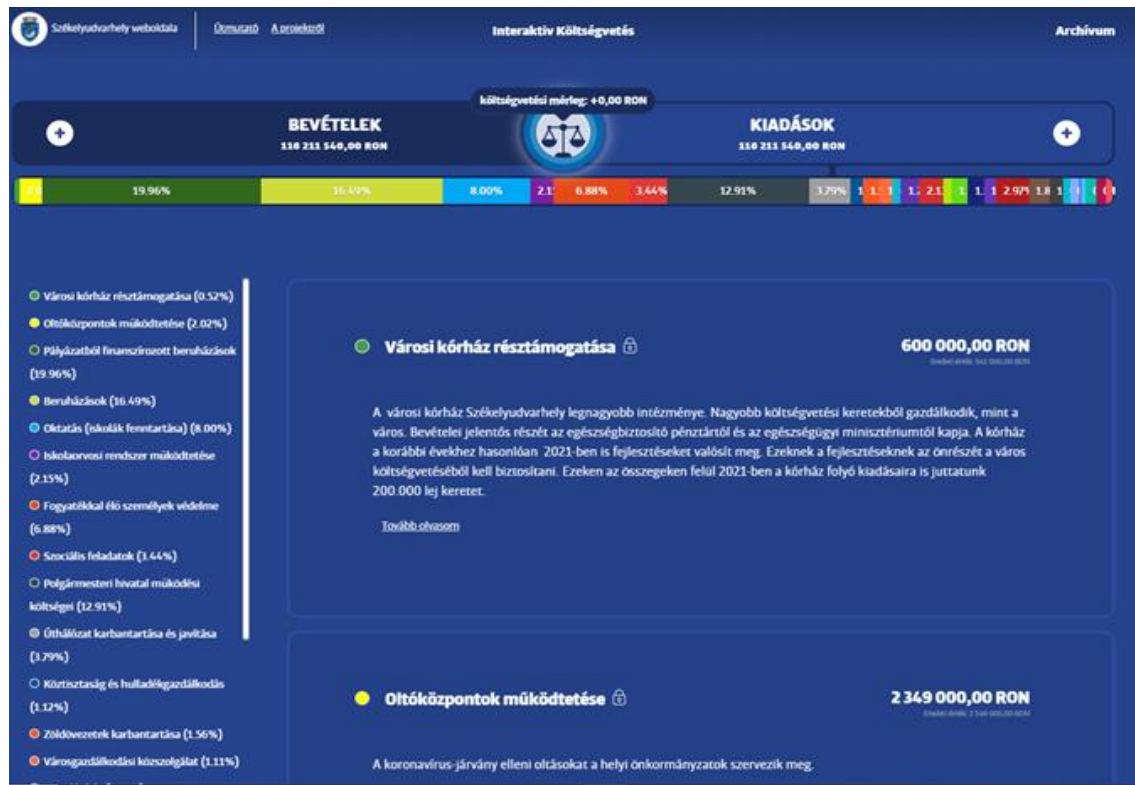
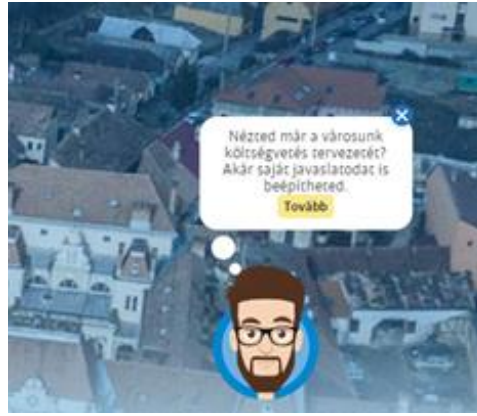
La **Odorheiu Secuiesc**, bugetul este prezentat într-un format interactiv, vizualizarea permițând atât studiul detaliat al alocărilor bugetare, cât și posibilitatea cetățenilor de a interveni pe buget cu propuneri (și posibilitatea utilizatorilor de a susține sau nu una dintre propuneri). Proiectul de buget este prezentat și în [formă interactivă de prezentare](#) care include evoluția bugetului în perioada 2017-2021. Totodată, proiectul de buget a fost discutat specific și cu

presa, cu [o altă prezentare](#) ceva mai detaliată în partea de investiții și fonduri europene. Mai mult, primăria Odorheiu Secuiesc are un „asistent virtual” care îi invită pe cetățeni să își exprime opinia despre buget.

Cu toate acestea, trebuie menționat că nu am găsit variantă în română pentru aceste prezentări (etnicii maghiari reprezentau, la ultimul recensământ, peste 92% din populație) și nici o variantă editabilă a întregului buget.

Mentett költségvetések			Rendezés: Cím szerint <
2021 költségvetés 👍 3 👎 6 Szerző Attila 2021. Apr. 15. Mindent a sporsért	Bevételek: 116 211 540,00 RON	Kiadások: 116 211 540,00 RON	KÖLTSÉGVETÉS MEGTEKINTÉSE
Az emberek zsebe 👍 0 👎 1 Szerző Dani 2021. Apr. 20. Ebben az időszakban sokkal inkább az emberek védelmére van szükség mintsem olyan fejlesztésekre amit ki sem lehet használni. Annak is eljön az ideje.	Bevételek: 110 986 540,00 RON	Kiadások: 110 986 540,00 RON	KÖLTSÉGVETÉS MEGTEKINTÉSE
Bcs 👍 14 👎 2 Szerző Bálint Csaba 2021. Apr. 15. Sok fontos dolog van, egyszerűbb, célravezőbb, igazságosabb és operatívabb gazdálkodás kellene	Bevételek: 116 211 540,00 RON	Kiadások: 209 532 540,00 RON	KÖLTSÉGVETÉS MEGTEKINTÉSE
Csak egy javaslat... 👍 2 👎 1 Szerző Tibor 2021. Apr. 15.	Bevételek: 115 737 110,00 RON	Kiadások: 118 540 540,00 RON	KÖLTSÉGVETÉS MEGTEKINTÉSE

Sursa: Capturi <https://www.udvarhely.ro/>

Cea mai bună prezentare clară a priorităților de investiții – municipiul Brașov

Primăria Municipiului Brașov a avut probabil cea mai ușor de înțeles prezentare a priorităților în cheltuirea banilor publici, ieșind din logica exprimării bugetului în clasificării bugetare. Modalitatea de prezentare este una orientată pe programe, domenii și priorități de investiții, putând fi o primă încercare de a ieși din logica „bugetării pe linie” și de a vedea bugetul ca o serie de programe prioritare.

Pentru a primi propuneri de la cetățeni, la finalul prezentării a pus la dispoziția acestora un formular de colectare a ideilor, dar a organizat și o dezbatere publică pentru care, fapt destul de rar întâlnit, a publicat și [un articol care sintetizează intervențiile](#) (am reușit să mai identificăm minute ale dezbaterilor publice doar la Pașcani, Sectorul 4, Drăgășani, Săcele, Mangalia și Reghin).

Trebuie însă precizat că nu există și o variantă deschisă, editabilă, a întregului proiect de buget. Și aceasta este o practică regăsită în multe alte municipii.

Braşov - capitala verde a României

Braşovul traficului relaxat

Transport în comun eficient 288 mil.

Achiziție autobuze și troleibuze electrice și hibrid.
Benzii dedicate transportului în comun.
Garaj RATBV.
Terminal RATBV Gara Braşov.
Extindere e-ticketing RATBV

Trenul Metropolitan 500 mil.

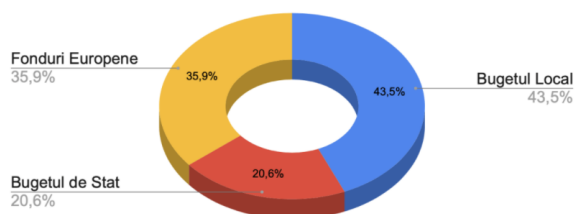
Documentație pentru dezvoltarea transportului feroviar în jurul Braşovului (0.15 mil.)
*Finanțare prin PNRR

Braşovul pe două roți 13 mil.

10 km de piste de biciclete (traseele 1-2) și 3 centre de bike-sharing.
60 de rasteluri de biciclete în școli și la instituțiile primăriei.
Asistență tehnică nerambursabilă „Calea Verde”

Parcări și infrastructura autovehicule electrice 22 mil.

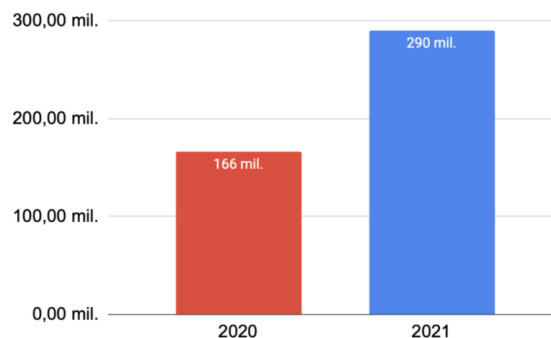
Parcare park & ride Bartolomeu.
15 stații încărcare autovehicule electrice.
Parcare subterană Centrul Civic (Studiu Fezabilitate și Proiect Tehnic)
Parcare subterană și pasaje pietonale zona Gara Braşov.

Investim în viitorul Braşovului

Atragem fonduri externe pentru dezvoltarea oraşului

Creştere cu 74% a veniturilor din fondurile europene

Investim în educația copiilor noștri

Sursa: Capturi <https://buget2021.brasovcity.ro/>

Bugetul pe înțelesul cetățenilor din online – primăria Oltenița și primăria Sectorului 6

Cele două primării au avut abordări diferite în ceea ce privește prezentarea proiectelor de bugete locale, însă ambele au încercat să se plieze pe nevoile de consum digital ale cetățenilor.

Primăria municipiului Oltenița nu are neapărat cea mai sofisticată sau detaliată prezentare a proiectului de buget local, însă informația prezentată grafic este cea esențială, care prezintă liniile mari ale bugetului, chiar explicându-l pe alocuri (de exemplu, la banii alocați pentru cultură, recreere și religie, nu este prezentată doar suma totală, ci și direcțiile și zone în care se duc majoritatea sumelor).

Prezentarea are la final un formular pentru a colecta părerea cetățenilor despre proiectul de buget.

Bugetul municipiului Oltenița pentru anul 2021

Buget total: 59.977.000, 00 lei (aprox. 12 mil. €)

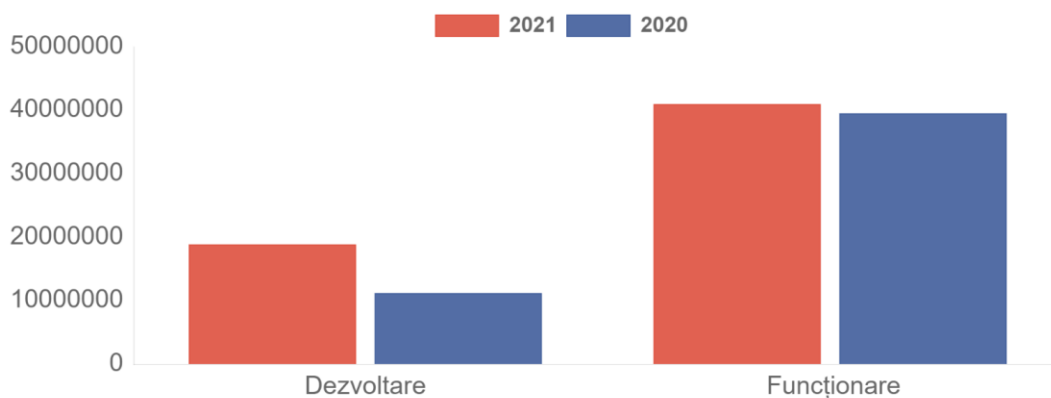
68%

Creștere a bugetului de dezvoltare față de anul 2020

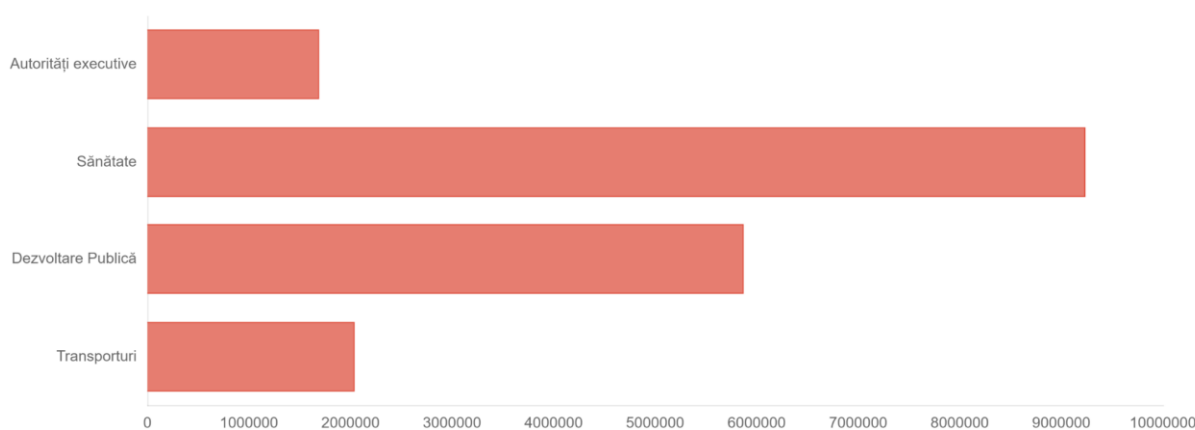
18%

Creștere a bugetului față de anul 2020

Comparație cu anul 2020

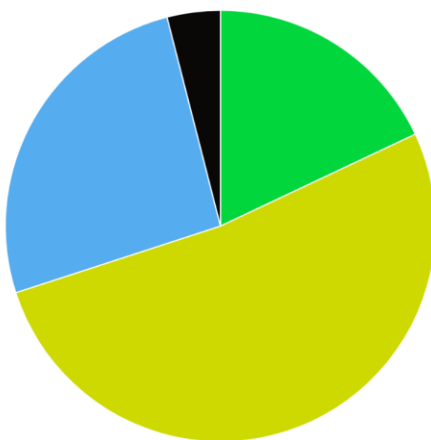
Secțiunea dezvoltare - cheltuieli 2021 centrată pe sănătate

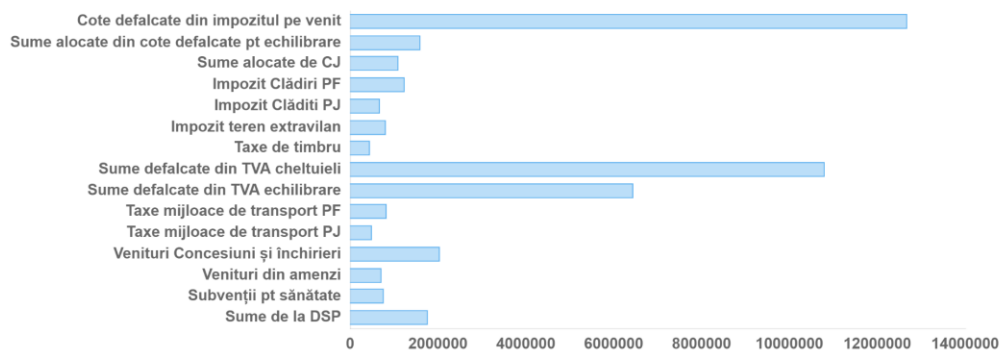

Banii alocați pentru cultură-recreere-religie

Parcuri și zone verzi   Direcția de Cultură   Club Sportiv Municipal   Alte cheltuieli

Secțiunea funcționare - venituri*

Sursa: Capturi <https://primariaoltenita.ro/bugetul-anului-2021>

Însă este de punctat faptul că nici Primăria Oltenița nu publică bugetul în integralitatea sa în format editabil, astfel încât proiectul să poată fi analizat de către cei care vor să meargă mai în profunzime.

Ciprian Ciucu ✓

April 5 · 🌐

#BUGET_S6_2021

Principalele proiecte de investiții: Mediu – 3.641.000 lei

- ▶ Terminăm documentația pentru mutarea ghenelor în exteriorul blocurilor;
- ▶ Extindem rețelele de utilități și canalizare;
- ▶ Lucrăm la documentația și cadrul legal pentru crearea unei stații de sortare
- ▶ Montăm 6 parcări rezidențiale pentru biciclete, acoperite și securizate

**Principalele proiecte de investiții
Mediu - 3.641.000 lei**

- Terminăm documentația pentru mutarea ghenelor în exteriorul blocurilor;
- Extindem rețelele de utilități și canalizare;
- Lucrăm la documentația și cadrul legal pentru crearea unei stații de sortare
- Montăm 6 parcări rezidențiale pentru biciclete, acoperite și securizate

Similar, Primăria Sectorului 6 [a publicat în bugetul în format .pdf](#), chiar dacă acesta are textul selectabil. Cu toate acestea, atât Primăria, cât și primarul, dar și unele instituții din subordine au avut o campanie în social media ([#BUGET_S6_2021](#)) prin care au încercat să explice, prin grafice și prezentări punctuale, principalele obiective de investiții și prioritățile proiectului de buget. De asemenea, la dezbateră proiectului de buget, primarul a avut o prezentare detaliată a priorităților pentru 2021.

ADPDU Sector 6 shared a post to the group: Pentru Sectorul 6.

April 6 · 🌐

PETRECEM TIMP DE CALITATE LA NOI ÎN SECTOR!

Agrement, cultură, timp liber

Amenajarea pentru promenadă și relaxare a digului Lacului Morii

15 mil. lei

ADPDU Sector 6

April 5 · 🌐

#BUGET_S6_2021

PETRECEM TIMP DE CALITATE ÎN SECTORUL 6!

În propunerea de buget pentru anul 2021, primarul Sectorului 6 - Ciprian Ciucu - a detaliat câteva proiecte de investiții pentru a crește calitatea timpului liber petrecut la noi în sector.

Proiecte propuse:

- ▶ amenajarea pentru promenadă și relaxare a digului Lacului Morii (termen limită execuție, anul acesta);
- ▶ amenajăm Insula Lacului Morii pentru activități de promenadă, relaxare, culturale și sportive (termen limită execuție septembrie 2022);
- ▶ împădurim și amenajăm zona inundabilă din aria Lacului Morii pentru activități de agrement (termen limită execuție septembrie 2023, în funcție de regimul de proprietate);
- ▶ continuăm lucrările la Centrul Cultural Favorit (termen limită execuție septembrie 2023, proiectul este mult întârziat,

Ciprian Ciucu ✓

April 5 · 🌐

#BUGET_S6_2021

Măine, marți 6 aprilie, la ora 14.00, Primăria Sectorului 6 organizează dezbateră propunerii de buget pentru anul 2021. Pentru a putea dezbate cât mai în profunzime am pregătit o prezentare sintetică (acest clip) a principalelor elemente din care este compus bugetul și a proiectelor pe care le pregătim acum pentru următorii ani.

Dezbateră bugetului se va desfășura on-line, găsiți detalii pentru înscriere în link-ul de la secțiunea comentarii, de mai jos.

👍 245

21 Comments 20 Shares

Sursa:

https://www.facebook.com/hashtag/buget_s6_2021

Vizualizarea bugetelor în integralitatea lor – Primăria Sectorului 1

Probabil cea mai completă vizualizare a datelor bugetare, dar și cea mai bună explicație a felului în care este compus un buget local este întâlnită la Primăria Sector 1. [Platforma dedicată](#) nu ia în calcul doar proiectul de buget (până la momentul 10 mai 2021, când am finalizat colectarea datelor, doar proiectul era publicat, între timp platforma a fost actualizată și cu datele privind bugetul aprobat), ci și vizualizarea datelor bugetare în funcție de planificare, rectificare și execuție bugetară.

BUGET GENERAL CENTRALIZAT

REZUMAT

STRUCTURA

NIVEL REALIZAT

Urmatorul grafic prezinta institutiile publice si rolul lor in administrarea comunitatii locale, precum si distinct bugetele din care aceste institutii colecteaza si fac cheltuieli.

Bugetul general centralizat (BGCUAT) reprezinta un ansamblu de bugete, agregate si consolidate pentru a forma un intreg. Aceste bugete componente ale Bugetului General Centralizat au propriile surse de venituri si cheltuieli. Pentru a obtine totalul veniturilor si cheltuielilor publice dintr-o comunitate locala, aceste bugete componente sunt integrate si prezentate sub forma unui buget centralizat.

Comunitatea Sectorului 1 colecteaza si cheltuie bani din mai multe bugete diferite: Bugetul local, Bugetul institutiilor sau activitatilor care se finanteaza integral sau partial din activitate proprie, Bugetul Creditorilor interne sau externe si Bugetul fondurilor externe nerambursabile.

Urmatorul grafic prezinta institutiile publice si rolul lor in administrarea comunitatii locale, precum si distinct bugetele din care aceste institutii colecteaza si fac cheltuieli.

CLASIFICAREA INSTITUTIONALA A BUGETULUI

Clasificarea institutionala a cheltuielilor bugetare sistematizeaza cheltuielile bugetare in functie de structura interna a entitatii locale pe tipuri de institutii ce reflecta distribuirea alocațiilor între beneficiarii direcți de venituri din buget.

Urmatorul tabel prezinta distributia cheltuielilor totale ale Consiliului Local intr-un format matriceal, reprezentand cheltuielile etat in functie de natura lor economica, cat si de natura functionala.

		TABELUL CHELTUIELILOR REALIZATE									
		An									
		TOTAL	*cheltuieli de personal*	*bunuri si servicii*	dobanzi	*asistenta sociala*	proiecte cu fen 2014 - 2020	alte cheltuieli	rambursari de credite	plati efectuate si recuperate	
		-mil lei-	10	20	30	57	58	59	81	85	
TOTAL CHELTUIELI		197.687,06	61.474,23	93.918,98	3.157,83	14.012,63	274,94	14.125,31	12.178,69	-1.455,55	
+	S1MB	76.776,69	11.547,45	48.166,11	3.157,83	-	159,08	840,48	12.178,69	-272,96	
+	ADP	15.927,05	2.402,45	13.514,41	-	-	-	10,19	-	-	
+	DIGTL	5.745,17	4.958,68	759,88	-	-	-	35,65	-	-9,03	
+	Politia Locala	13.135,83	7.839,44	5.312,59	-	-	-	-	-	-16,20	
+	CMCaraiman	6.927,03	5.489,14	1.689,59	-	-	-	20,15	-	-271,85	
+	DGASPC	48.297,88	28.044,23	7.006,19	-	13.957,21	115,85	-	-	-825,60	
+	Unitati de invatamant	30.567,44	-	17.353,07	-	55,42	-	13.218,84	-	-59,90	
+	Salubritate si Protectia Mediului	1.309,96	1.192,84	117,12	-	-	-	-	-	-	
-	50.02 Servicii publice generale	22.685,41	15.751,59	3.756,50	3.102,83	-	159,08	107,05	-	-191,64	
-	51.02 Autoritati publice	10.844,33	8.258,34	2.565,44	-	-	159,08	44,08	-	-182,61	

Sursa: Captură <https://buget.verdedata.ro/#/59affd411fcb541e9f9e4511/buget-local/bl-rezumat>

Cu toate acestea, trebuie menționat faptul că vizualizările sunt destul de complexe și nu explică neapărat pe înțelesul cetățenilor multe dintre conceptele bugetare. De asemenea, din păcate, nu există o versiune deschisă a bugetului în integralitatea sa. Însă prezentarea bugetară este de departe cea mai completă pe care am întâlnit-o, fiind privită din perspectiva întregului ciclu bugetar.

Bifarea (aproape) tuturor elementelor care fac un buget deschis – Timișoara

Din perspectiva deschiderii procesului bugetar, Primăria Municipiului Timișoara a bifat aproape elementele posibile, pierzând puncte posibile pe criteriile noastre doar pentru că [a fost publicat cu 1 zi mai târziu](#) decât termenul calculat de la publicarea bugetului de stat în Monitorul Oficial (chiar dacă această întârziere este minimală, ea trebuie totuși luată în calcul, mai ales că, așa cum am văzut, nimic nu oprește o municipalitate să înceapă chiar mai devreme procesul de consultare). De asemenea, termenul lăsat pentru primirea observațiilor de la cetățeni fiind respectat la limită, cu ultima din cele 15 zile legale fiind dedicată chiar unei dezbateri publice online.

Dincolo de aceste elemente, proiectul de buget din Timișoara a fost prezentat prietenos pentru cetățeni, cu prezentarea principalelor elemente legate de informația bugetară, dar și prin integrarea explicațiilor legate de prioritățile de finanțare și de investiții. De asemenea, proiectul a fost disponibil și în format excel, editabil, astfel încât cei care doreau puteau face analize mult mai detaliate. După cum am precizat, a existat și o dezbatere publică a bugetului, dar și un formular pentru colectarea părerilor cetățenilor.

Buget local 50% Fonduri europene 39% B. de stat 11%

Bugetul de dezvoltare

Proiecte continuate

Modernizarea și extinderea Bd. C-tin Prezan (Lidia) - Str. Venus	Buget local 10 milioane lei
	Buget național 18 milioane lei
Modernizarea Parcului Cetății (Civic)	Buget local 2,3 milioane lei
	Buget național 4 milioane lei
Modernizarea str. Gr. Alexandrescu, tronson C.Torontalului - C. Aradului	Buget local 1,9 milioane lei
	Buget național 6 milioane lei
Reabilitarea liniei tramvaiului 5 pe Bd. Bogdăneștilor (PT+execuție)	Buget local 7 milioane lei
	Fonduri europene 10 milioane lei

Proiecte noi

Digitalizare și Smart City **3,5 milioane lei**

Ghișeu virtual	Ghișeu unic pentru toate serviciile Primăriei, identitatea unică digitală a cetățeanului în relație cu Primăria Timișoara
Automatizarea proceselor interne	Prelucrarea unor procese de rutină va fi automatizată -- crește viteza și reduce costuri
Portal de date deschise	Agregăm datele despre orașul nostru și transparentizăm plățile Primăriei
Smart Netcity	Realizarea canalizației de fibră optică și transformarea ei în sursă de venit pentru municipalitate (documentație).
Smart solar & e-Charging	O rețea de încărcare mașini electrice în zonele cu parcuri și transformarea punctelor termice ale Colterm și primăriei în HUB-uri de energie solară. Punem panouri solare pe blocuri și apoi folosim energia pentru încărcarea mașinilor electrice (documentație).
Smart lighting	Extinderea iluminatului public, eficientizarea consumului de energie prin schimbarea iluminatului actual cu lumini led și gestionarea lor inteligent de la distanță (documentație).
Smart sensors	Împânzim orașul cu un sistem de senzori pentru gestionarea și îmbunătățirea siguranței publice, mobilitate (trafic), parcuri, poluare a aerului și fonică (documentație).

Sursa: Capturi <https://buget.primariatm.ro/>

Municipii cu bugete închise

Bugetele locale din încă mult prea multe municipii pot fi date ca exemplu de cum nu doar că nu avem prezentări prietenoase ale bugetelor, dar în unele cazuri nu sunt respectate minimele cerințe legale privind aprobarea bugetelor locale sau chiar nu există niciun fel de informație publică disponibilă despre acestea.

Exemplele de mai jos nu au ca scop să arătăm cu degetul aceste comunități (deși este inadmisibil ca nici măcar cerințele minimale să nu fie respectate de toată lumea), ci se uită mai

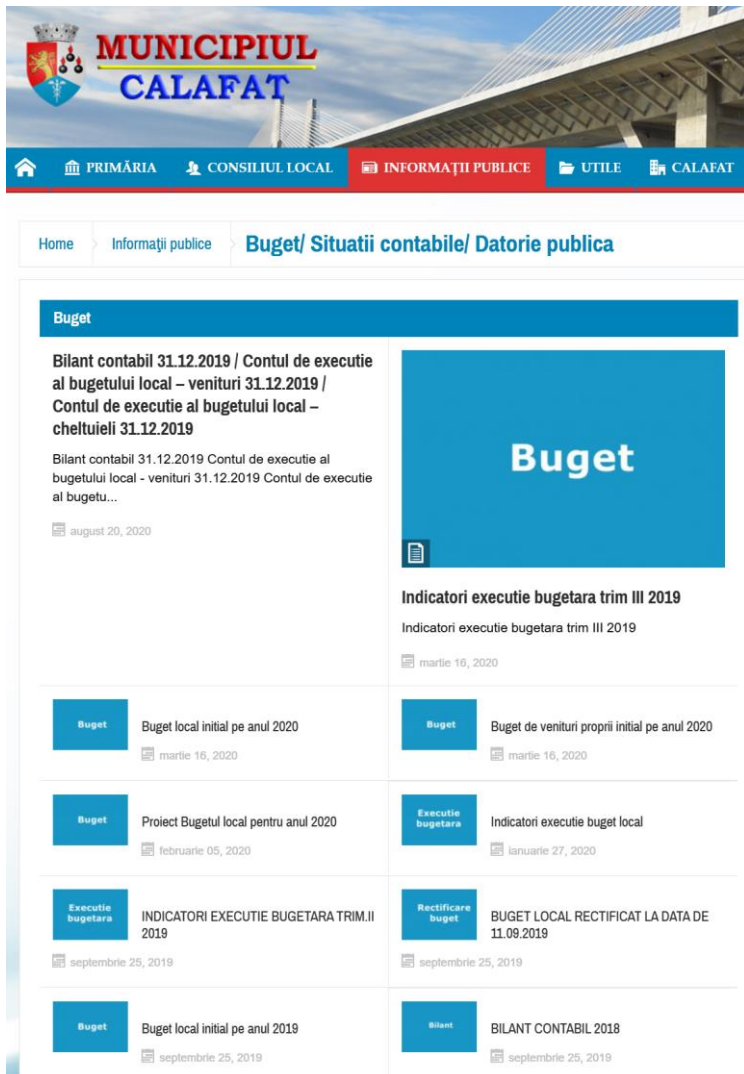
www.funky.org/republica-funky

Proiect derulat de

curând la cele mai frecvente probleme observate la nivelul municipiilor din România. De asemenea, o atenție deosebită în studiile de caz de mai jos este dată unei probleme care pare că are impact mai ales asupra celor mai mari bugete locale – crizele politice traduse în buget.

Întârzieri peste limitele legale în prezentarea și adoptarea bugetelor

MUNICIPIUL CALAFAT

PRIMĂRIA CONSILIUL LOCAL INFORMAȚII PUBLICE UTILE CALAFAT

Home > Informații publice > **Buget/ Situatii contabile/ Datorie publica**

Buget

Bilant contabil 31.12.2019 / Contul de executie al bugetului local – venituri 31.12.2019 / Contul de executie al bugetului local – cheltuieli 31.12.2019

Bilant contabil 31.12.2019 Contul de executie al bugetului local - venituri 31.12.2019 Contul de executie al bugetu...

august 20, 2020

Buget

Indicatori executie bugetara trim III 2019

Indicatori executie bugetara trim III 2019

martie 16, 2020

Buget

Buget local initial pe anul 2020

martie 16, 2020

Buget

Buget de venituri proprii initial pe anul 2020

martie 16, 2020

Buget

Proiect Bugetul local pentru anul 2020

februarie 05, 2020

Executie bugetara

Indicatori executie buget local

ianuarie 27, 2020

Executie bugetara

INDICATORI EXECUTIE BUGETARA TRIM.II 2019

septembrie 25, 2019

Rectificarea buget

BUGET LOCAL RECTIFICAT LA DATA DE 11.09.2019

septembrie 25, 2019

Buget

Buget local initial pe anul 2019

septembrie 25, 2019

Bilant

BILANT CONTABIL 2018

septembrie 25, 2019

Deși bugetele locale ar fi trebuit să fie aprobate până pe 23 aprilie, sunt câteva comunități în care acest lucru nu s-a întâmplat nici până la data de 10 mai 2021, dată la care am încheiat monitorizarea. Lista include nume mari, cum ar fi **Primăria Municipiului Iași** (deși aceasta din urmă a reușit să aibă un buget pe 12 mai) și **Primăria Sectorului 3** (unde pare că nici la data de 20 mai nu există încă buget aprobat, deși propunerea de buget a fost pusă în dezbatere publică și s-a organizat și eveniment de dezbatere încă de la finalul lunii aprilie). De asemenea, **Primăria Lugoj** avea bugetul neaprobat la momentul încheierii monitorizării (a fost aprobat în 12 mai 2021), iar **Municipiul Toplița** pe [18 mai 2021](#).

Pentru alte municipalități, nu am reușit să găsim informații privitoare la aprobarea (sau neaprobarea) bugetelor locale: **Calafat, Orăștie, Sighetu Marmăției, Târnăveni și Vulcan**. Site-urile acestor municipii au fie respectivele secțiuni goale, fie nu există informații privind bugetul pe 2021.

BUGET

administrator 05.08.2020

Documente și informații de interes public conform art.76[^]1 din Legea nr.273/2006 privind finanțele publice locale

• 2020 - Proiectul de buget

- [Anunț privind propuneri sau contestații la proiectul de buget](#)
- [Bugetul local pe anul 2020 \(proiect\)](#)
- [Lista obiectivelor de investiții pe anul 2020 - buget local \(proiect\)](#)
- [Bugetul autofinanțate 2020 \(proiect\)](#)
- [Lista obiectivelor de investiții pe anul 2020 - autofinanțate \(proiect\)](#)
- [Buget împrumuturi 2020 \(proiect\)](#)
- [Lista obiectivelor de investiții pe anul 2020 - credite \(proiect\)](#)

• 2019

- [Bugetul local pe anul 2019](#)
- [Bugetul autofinanțate 2019](#)
- [Lista obiectivelor de investiții pe anul 2019 - buget local](#)
- [Lista obiectivelor de investiții pe anul 2019 - autofinanțate](#)

• 2018

- [Bugetul local pe anul 2018](#)
- [Bugetul autofinanțate 2018](#)

PRIMĂRIA TÂRNĂVENI

Site-ul oficial al municipiului Târnăveni

Șta Primăriei nr. 7, orașul Târnăveni, județul Mureș, Tel: +40-265-443400, E-mail: office@primariatarnaveni.ro

LOCALIZARE ANUNȚURI CONCURSURI STADIU CERERI DEPUSE URBANISM EPETIȚII

PRIMĂRIA

- Localizare
- Primar
- Viceprimar
- Organigrama
- Declarații de avere și interese
- Dispoziții cu caracter normativ
- Regulamente
- Sesizări și comentarii

CONSILIUL LOCAL

- Compența
- Comisii
- Regulamentul de funcționare și atribuții
- Hotărârile Consiliului Local

Bugetul local

02.04.2021

PROIECTUL Bugetului general al municipiului Tarnaveni pe anul 2021

[...detalii](#)

24.02.2020

Bugetul local initial al municipiului Tarnaveni pe anul 2020

[...detalii](#)

22.01.2020

PROIECTUL Bugetului general al municipiului Tarnaveni pe anul 2020

[...detalii](#)

Buget

Bugetul pe 2021

Bugetul pe 2020

Bugetul pe 2019

Bugetul pe 2018

Bugetul pe 2017

02.04.2021 | ADMINISTRATOR

 Descarcă fișierele atașate

Proiect de buget 2021.pdf

Primăria

- Conducere
- Organizare
- Dispoziții ale primarului
- Declarații de avere
- Declarații de interese
- Programe și strategii
- Rapoarte și studii
- Stare civilă

Consiliul Local

- Componenta Consiliului Local
- Atribuțiile Consiliului Local
- Hotărâri Consiliul Local
- Convocare ședințe Consiliul Local
- Proiecte de hotărâri
- Procese verbale ale ședințelor
- Declarații de avere
- Declarații de interese
- Rapoarte de activitate
- Comisii

Buget local 2015

VEZI MAI MULT

30.01.2021

Buget local 2020

VEZI MAI MULT

30.04.2020

Buget local 2019

VEZI MAI MULT

30.04.2020

Buget local 2018

VEZI MAI MULT

30.04.2020

Buget local 2017

VEZI MAI MULT

30.04.2020

Servicii online

- Formulare
- Plată Taxe și Impozite
- Ghiseu online impozite

Aducem la cunoștință tuturor fermierilor interesați că, la solicitarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale, au fost elaborate și actualizate documentele informative și de ghidare aplicabile în 2021, pentru accesarea măsurilor de mediu și climă ale PNDR. Documentele sunt disponibile prin accesarea următorului link: <https://www.medi.ro/masuri-de-mediu-si-clima.html>

Municipiul București – bugetul sacrificat de lupta politică

Pe 7 aprilie 2021, Primăria Municipiului București a publicat pe website-ul instituției [proiectul de buget pentru anul 2021](#). Astfel, cu o întârziere de aproape 2 săptămâni, Bucureștiul avea proiect de buget. De asemenea, ca o premieră, proiectul de buget a fost publicat și în format Excel, documentele editabile permițând o analiză detaliată a propunerilor.

Funky Citizens, dar și alte organizații precum ActiveWatch au solicitat Primăriei Municipiului București organizarea unei dezbateri pe buget. Pe 27 aprilie **am primit refuzul** de a avea o dezbatere organizată. Pe 28 aprilie 2021, [proiectul de buget al Capitalei a picat la vot](#), consilierii USR-PLUS refuzând să îl voteze, [motivând acest lucru prin faptul că](#) „veniturile primăriei sunt supraestimate cu 1,7 miliarde de lei pe anumite capitole față de execuția din anul 2020, dând ca exemple veniturile din concesiuni și închirieri (estimare suplimentară de 480

milioane de lei) sau veniturile din recuperarea cheltuielilor de judecată estimare suplimentară de 874 milioane de lei).”

Pentru a înțelege ce s-a întâmplat în acest caz, vom face pentru bugetul Municipiului București o încercare de analiză detaliată, fiind un studiu de caz important inclusiv pentru dezvoltarea acestei analize în viitor.

Proiectul de buget propus

Bugetul general centralizat al municipiului București cuprinde cinci categorii majore de resurse bugetare, iar ceea ce surprindea la o primă vedere, era o nouă supra-evaluare atât la nivelul veniturilor, cât și la nivelul cheltuielilor, o apucătură deja împământinită la nivelul municipiului București. În ultimii ani, veniturile și cheltuielile au fost prognozate extrem de optimist în bugetul aprobat la începutul anului, pentru a fi ulterior rectificate în mod repetat de-a lungul anului. Astfel, trecând de înclinația către optimism de la început de an, este de remarcat totuși că cifrele avansate pentru bugetul pe 2021 nu erau neapărat susținute de contextul macroeconomic și nici de istoricul bugetar al PMB.

TOTAL VENITURI

9.59 mld +29%
FAȚĂ DE 2020

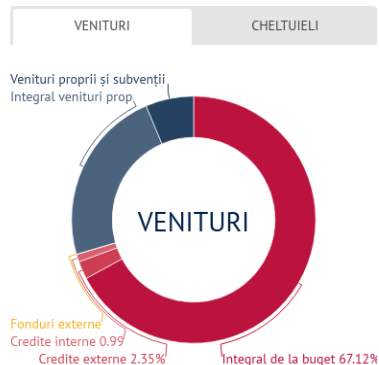
TOTAL CHELTUIELI

9.65 mld +31%
FAȚĂ DE 2020

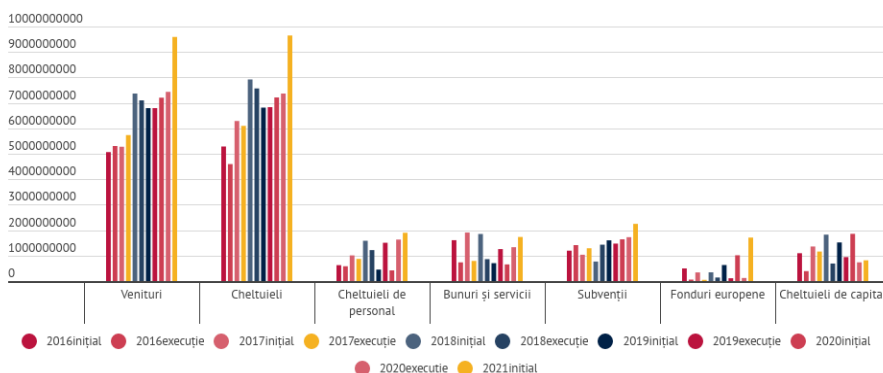

Bugetul general al Municipiului București include veniturile și cheltuielile din bugetul local, dar și veniturile proprii ale unor instituții (instituțiile de cultură, spitalele etc). Dintre acestea, bugetul local se bazează pe venituri de 6.91 mld lei și cheltuieli de 6.96 mld lei.

BUGETUL GENERAL AL PMB 2021

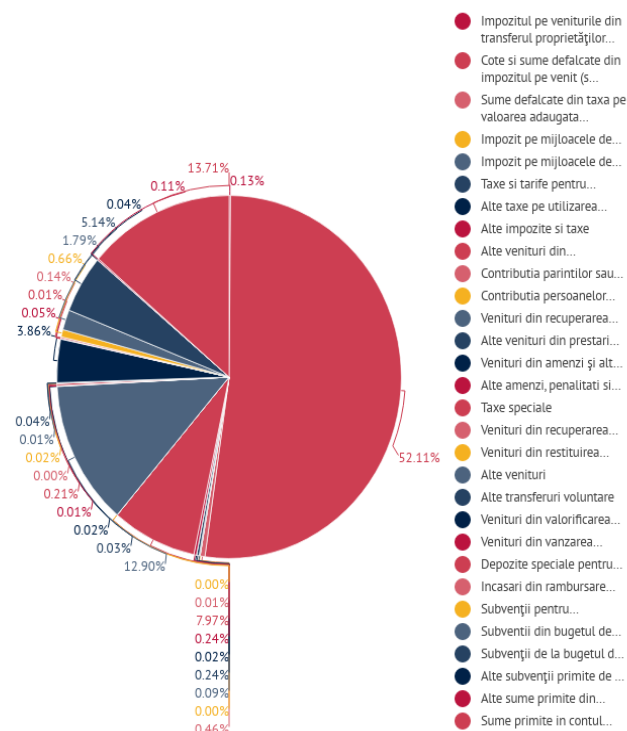

ISTORIC - BUGET ÎNȚĂL VS. EXECUȚIE BUGETARĂ

Primăria se baza, în varianta proiectului publicat, pe venituri la bugetul local în valoare de 6,906,541,290 lei și cheltuieli de 6,959,798,290 lei, cu un deficit prognozat de -53,257,000 lei.

VENITURILE BUGETULUI LOCAL

Venituri

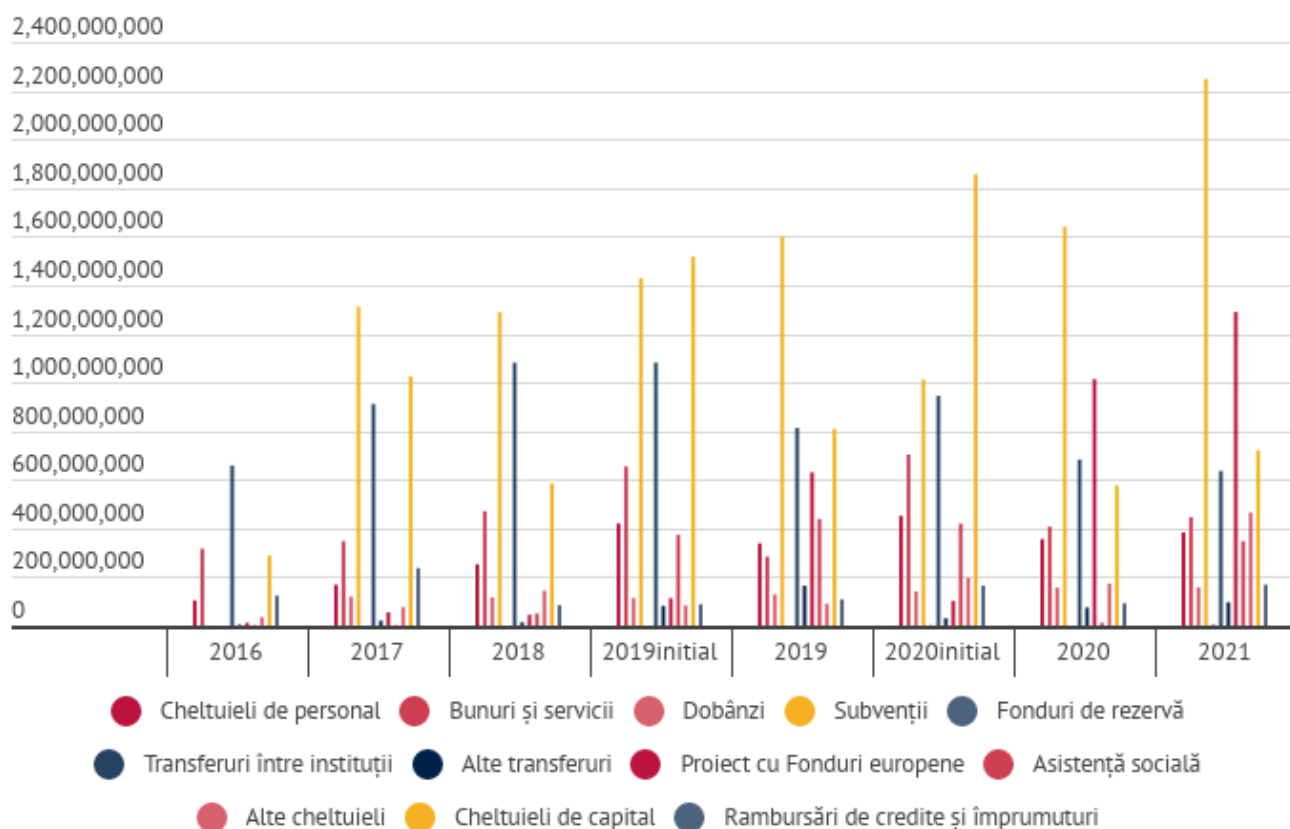
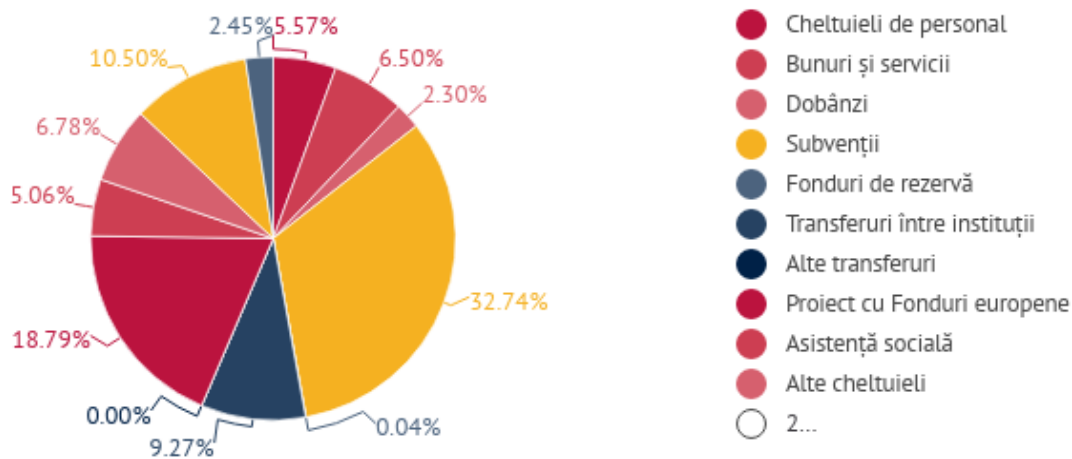
Cei mai mulți bani (60.65%) veneau de la bugetul central, din cotele defalcate din impozitul pe venit, TVA și din subvenții. Această dependență de sumele alocate de la bugetul central este una ne-sustenabilă, mai ales când ea nu este compensată prin alte surse de venituri, mai ales pentru proiectele de investiții (fonduri europene nerambursabile, parteneriate public-privat etc.). Principalele surse de venit sunt: cote si sume defalcate din impozitul pe venit (3.5 miliarde, respectiv 52%), Sume primite in contul platilor efectuate in anul curent din Fonduri europene (929 milioane, 14%), venituri din recuperarea cheltuielilor de judecată (875 milioane, 13%), alte venituri din concesiuni si inchirieri de catre institutiile publice (540 milioane, 8%).

Istoricul veniturilor PMB arată că în bugetul general au fost preferate estimări optimiste la începutul anului, care permiteau o alocare mai mare a cheltuielilor. Aceste estimări optimiste duc întotdeauna la rectificări bugetare, pentru că Legea privind finanțele publice locale 273/2006 prevede la Art. 14 (7) „În situația în care gradul de realizare a veniturilor proprii programate în bugetele prevăzute la art. 1 alin. (2) în ultimii 2 ani este mai mic de 97% pe fiecare an, ordonatorii de credite fundamentează veniturile proprii pentru anul curent cel mult la nivelul realizărilor din anul precedent.”

Pericolul unei supra-evaluări a veniturilor este acela că duce la o politică bugetară irresponsabilă, angajându-se cheltuieli care nu vor avea o bază de acoperire reală în ceea ce ține de resurse disponibile. Aceasta se poate traduce atât în arierate, cât și într-un deficit bugetar mai mare decât cel prognozat, care va trebui acoperit cumva.

Cheltuieli

CHELTUIELILE BUGETULUI LOCAL

Cheltuielile totale din bugetul local 2021 erau inițial de 6,959,798,290 lei, în creștere cu peste 2.5 miliarde lei față de bugetul final din 2020. Distribuția cheltuielilor bugetului local indică două mari direcții în care se duc resursele Bucureștiului: subvențiile pentru căldură și transport în comun (2.25 miliarde lei) și proiectele cu fonduri europene (1.2 miliarde lei). **Varianta dinamică a graficelor este disponibilă [AICI](#).**

Bugetul aprobat

Câteva zile mai târziu, pe 7 mai 2021, a fost organizată o nouă ședință de îndată, la care [un buget mult modificat a fost votat](#). Surpriza este însă că, deși [bugetul a fost ajustat](#) cu aproximativ 1 miliard de lei, diferențele majore nu apar la decât la unul dintre capitolele indicate de consilieri, și o schimbare semnificativă apare la proiectele cu finanțare din fonduri europene. Cu toate acestea, nu par a fi avut o problemă cu a vota acest buget, deși capitolul de fonduri europene nu fusese menționat ca fiind problematic.

Linie bugetară	Proiect	Aprobat	Diferența
VENITURI TOTALE	9,592,322,290	8,420,289,320	-1,172,032,970
Impozit pe venit, profit și câștiguri din capital de la persoane fizice	3,543,128,470	3,543,128,470	0
Sume defalcate din TVA	30,905,000	30,905,000	0
Taxe pe utilizarea bunurilor, autorizarea utilizării bunurilor sau pe desfășurarea de activități.	23,398,000	23,398,000	0
Alte impozite și taxe fiscale	16,497,000	16,497,000	0
Venituri nefiscale din care:	2,790,010,000	2,322,068,860	-467,941,140
<i>Venituri din concesiuni și închirieri (buget local)</i>	<i>540,437,000</i>	<i>540,437,000</i>	<i>0</i>
<i>Venituri din recuperarea cheltuielilor de judecată, imputații și despăgubiri (buget local)</i>	<i>874,909,000</i>	<i>406,967,860</i>	<i>-467,941,140</i>
Venituri din capital	390,603,820	391,791,820	1,188,000
Operațiuni financiare	546,831,000	475,851,000	-70,980,000
Subvenții	1,223,665,000	1,019,863,460	-203,801,540
Sume primite de la UE în contul plăților efectuate	1,027,284,000	596,785,710	-430,498,290
CHELTUIELI TOTALE	9,645,518,290	8,473,485,320	-1,172,032,970
Cheltuieli de personal	1,896,523,630	1,896,523,630	0
Bunuri și servicii	1,731,773,510	1,734,858,490	3,084,980
Dobânzi	157,734,000	157,734,000	0
Subvenții	2,247,000,000	1,997,000,000	-250,000,000
Fonduri de rezervă	3,000,000	3,000,000	0
Transferuri între unități ale administrației publice			0
Alte transferuri	96,373,000	96,373,000	0
Proiecte cu fonduri europene	1,707,861,830	1,037,582,860	-670,278,970
Asistență socială	349,103,100	351,437,100	2,334,000
Alte cheltuieli	475,218,000	275,218,000	-200,000,000
Cheltuieli de capital	815,062,220	744,994,240	-70,067,980
Rambursări de credite	167,935,000	180,830,000	12,895,000

Trăgând linie și adunând, felul în care s-a aprobat bugetul Municipiului București atrage încă o dată atenția asupra faptului că există deficiența majore în procesul de deschidere a bugetelor locale către comunități, dar și semnale că în anii ce vor urma vor exista probabil nenumărate încercări de a transforma bugetele locale în locuri pentru lupta politică și mai puțin pentru dezbaterile proiectelor de interes pentru cetățeni.

Concluzii

Municipiile din România au început, însă mult prea timid, să își asume tranziția la o guvernare deschisă, lucru care se vede și în numărul dominant de administrații care încă publică proiectul de buget în format de text scanat, needitabil. Cele care ies din această logică, fie prin punerea la dispoziție a unui format editabil, fie prin vizualizări prietenoase pentru cetățeni, pot fi numărate pe degete.

O deschidere a bugetelor locale este absolut necesară. Nu doar pentru că o cere legea, ci și pentru că la nivelul comunităților locale există cea mai multă nevoie de transparență, participare și monitorizare a priorităților de cheltuire a banului public. Comunitățile locale au, din păcate, mult prea puține resurse pentru a nu implica cetățenii în stabilirea principalelor direcții de bugetare. Deși scopul analizei de față a fost să ne uităm la procesul de adoptare și nu la conținutul sau calitatea consultării, câteva dintre studiile de caz ne-au arătat că dacă sunt făcuți pași în direcția deschiderii procesului bugetar, încet-încet apare și o creștere a calității implicării.

Recomandările noastre sunt bazate pe cerințele legale în vigoare, dar și pe dovezile pe care le avem acum că se poate și altfel, după cum o arată municipalități diverse și de mărimi diferite:

1. Liniile majore pentru deschiderea bugetelor locale sunt deja în legislație, iar standardele internaționale nu sunt foarte greu de atins. Pentru pașii exacti și modalitățile de implicare a cetățenilor, dar și pentru acțiunile necesare din partea autorităților executive și a autorităților deliberative locale, puteți consulta [Ghidul de transparență în bugete](#), publicat de Funky Citizens la final de 2020.
2. Legea 273/2006 privind finanțele publice locale își arată limitările, calendarul bugetar și procesele de transparentizare și deschidere descrise în aceasta nefiind implementate în mult prea multe comunități locale. Este necesară o analiză, o sistematizare și o aducere la zi a întregului cadru al finanțelor publice locale, eventual prin codificarea tuturor regulilor care acum se regăsesc în multe reglementări separate.
3. Deschiderea bugetelor nu înseamnă doar niște grafice frumoase, deși sunt un pas important în această direcție. Este necesară publicarea tuturor datelor din procesul bugetar, în formate deschise (sau măcar editabile). De asemenea, deschiderea bugetelor nu poate exista în neant. Este necesar nu doar un format unitar pentru cum sunt publicate bugetele, ci și formate decente pentru website-urile autorităților locale, precum și pârgii pentru a le face să își mențină datele actualizate.

În perioada următoare această analiză va fi extinsă, atât ca acoperire (prin includerea altor autorități locale), cât și ca scop (prin includerea unor elemente de calitate a proceselor bugetare la nivel local). Am învățat, prin monitorizarea acestor municipii, dar și prin alte cercetări derulate în perioada aceasta, că etapa de dezbatere și aprobare a bugetelor locale este un moment-cheie pentru a implica cetățenii într-o guvernare ceva mai participativă. Am văzut comunități locale care se străduiesc să ajungă în secolul 21 prin dezbateri și transparență bugetară. Am văzut și comunități în care deși administrația locală încearcă să se deschidă organizând dezbateri la care totuși nu apare nimeni. Am văzut însă și mult prea multe municipii unde cetățenii nu întâlnesc deschidere din partea autorităților.

Dacă vrem o deschidere reală a guvernării către cetățeni, atunci dezbaterile bugetelor cu prilejul adoptării lor este un bun punct de pornire. Însă procesul bugetar este mult mai larg și pentru a avea o implicare reală a cetățenilor, efortul trebuie să fie mai larg și constant, cu dezbateri tematice sau pentru trasarea liniilor prioritare pe tot parcursul anului bugetar.

Anexă

[Descarcă în format Excel](#) tabelul care stă în spatele acestei analize. Găsești acolo detalii precum data publicării și adoptării pentru fiecare buget de municipiu, plus link-uri directe către bugete și alte informații utile.

<https://its.funky.org/trmubug>

Proiect derulat de Funky Citizens, în parteneriat cu Bjerkaker Learning Lab și Rise Project România, cu sprijinul financiar Active Citizens Fund România, program finanțat de Islanda, Liechtenstein și Norvegia prin Granturile SEE 2014-2021. Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Granturilor SEE și Norvegiene 2014-2021; pentru mai multe informații accesați www.eeagrants.org.